

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE
Uprava šumarstva, lovstva i drvne industrije

Vodič kroz EUTR

Europska Uredba o drvu

PREDGOVOR

Stupanjem na snagu Uredbe Europske unije o drvu (EUTR) u ožujku 2013. godine, poduzet je ključan korak u borbi protiv globalne nezakonite sječe, te je time u javnosti poboljšana prihvaćenost drvne sirovine kao materijala dobivenog iz obnovljivih izvora. EUTR zabranjuje nezakonitu drvenu sirovinu u EU i svi koji prvi puta plasiraju drvenu sirovinu ili proizvode od drva na europsko tržište obvezni su procijeniti koliki je rizik da ti proizvodi dolaze iz nezakonitog izvora te smanjiti svaki utvrđeni rizik.

Od ključne je važnosti osiguranje tržišta malim i srednjim izvoznim poduzećima. Za njih to ne znači samo poznavanje uredbe, već i potpuno razumijevanje posljedica za upravljanje lancem opskrbe.

Ova brošura nije od velike koristi samo europskim uvoznicima, već i izvoznicima u zemljama u razvoju. Naposljetku, ukoliko oni jasno razumiju zahtjeve koje europski uvoznici trebaju poštivati, također će biti i u boljem položaju za ispunjavanje zahtjeva svojih kupaca.

SADRŽAJ

Predgovor	
Sadržaj	1
Uvod.....4.....4	4
EUTR - na koga se odnosi?	6
Zakonodavstvo i opseg EUTR-a	9
Zahtjevi EUTR-a za poduzetnike	11
Sustav dubinskog snimanja u tri faze	12
Faza I: Pristup podacima	13
Faza II: Procjena rizika	15
Faza III: Smanjenje rizika	17
Gdje uvoznici mogu pronaći dodatne informacije?	19
Alternativni sustavi za ispunjavanje zahtjeva dubinskog snimanja	20
Informacije o upravljanju šumama u različitim državama	21
Detalji o publikaciji, izvori, poveznice	24

Europska Uredba o drvu stupila je na snagu 3. ožujka 2013. godine. Njezina svrha osigurati je da se na tržište EU ne plasira nezakonita drvena sirovina, iz domaćih europskih izvora ili iz uvoza. Svi poduzetnici iz EU koji se bave nabavom drvne sirovine i reguliranih proizvoda od drva prema zakonu snose odgovornost. Sve osobe koje prvi puta plasiraju drvenu sirovinu ili proizvode od drva na tržište EU moraju imati uspostavljene sustave kojima se osigurava da isti nisu posjeđeni nezakonito.

Ova brošura je vodič kroz Uredbu EU o drvu („EUTR“) za europske uvoznike. Ona opisuje zahtjeve EUTR-a koje je potrebno ispuniti.

Nezakonita sječa i crpljenje šuma globalan je problem za koji Europa snosi značajnu odgovornost. Razmjeri nezakonite sječe diljem svijeta bili su procijenjeni na 7 do 17% ukupne sječe u 2009. godini. U 2009. godini, uvoz drva dobivenog nezakonitom sječom u zemlje EU iznosio je 15 do 34 milijuna m³ u volumenu. Navedeno je činilo 3 do 6% ukupnog uvoza drva i 2 do 4% domaće upotrebe drva u zemljama EU.¹⁾

NEZAKONITA SJEČA IMA DEVASTIRAJUĆI UČINAK NA PRIRODU I LJUDE.

Prostrana šumska područja, koja su važna za zaštitu klimatskih uvjeta bioraznolikosti, stalno se uništavaju. Zemlje koje proizvode drvo gube prihode od poreza – novac

koji je hitno potreban za poboljšanje zdravlja i obrazovanja, kao i za borbu protiv siromaštva. Došlo je do poremećaja u određivanju cijena na tržištu drva: Proizvođači, uvoznici i trgovci drvom koji rade legalno i poštivanju zakon imaju manju zaradu jer su međunarodne cijene drva pale za do 16% zbog jeftinije, nezakonite drvne sirovine.

2003. godine, Europska Komisija usvojila je Akcijski plan za provedbu zakona o šumama, upravljanju i trgovini („FLEGT“). FLEGT akcijski plan uključuje paket mjera kako bi se istovremeno utjecalo i na potražnju i na opskrbu zakonito i održivo proizvedenom drvnom sirovinom.

- Strana opskrbe: potpora zakonitom i održivom upravljanju šumama, uglavnom pružana kroz Dragovoljne partnerske ugovore (VPA): partnerske zemlje provode mjere kojima se legalizira njihovo upravljanje šumama te izdaju FLEGT dozvole.
- Strana potražnje: EUTR isključuje nezakonitu drvenu sirovinu s tržišta i promiče partnerske države pružanjem povlaštenog tretmana drvnj sirovini koja posjeduje FLEGT dozvolu - uvoz proizvoda s FLEGT dozvolom proglašava se sukladnim zahtjevima bez dodatne dokumentacije.

Nadalje, postoje i privatne mjere koje utječu na stranu potražnje: razni međunarodni sustavi certificiranja, npr. Vijeće za nadzor šuma „Forest Stewardship Council – FSC“ i Program za prihvaćanje shema šumskih certifikata „Programme for the Endorsement of Forest Certification – PEFC“. Oni također imaju pozitivan učinak na borbu protiv nezakonite sječe i vezane nezakonite trgovine drvnom sirovinom.

EUTR se uglavnom odnosi na pet skupina: poduzetnike, trgovce, nadzorna tijela, nadležna tijela država članica EU-a te Europsku komisiju. Nadalje, on utječe i na šestu skupinu: krajnjeg korisnika.

Poduzetnici = pojedinci ili društva koji prvi put plasiraju drvo ili proizvode od drva na europsko tržište.

PODUZETNICI

„Plasiranje na tržište” pojam je kojeg EUTR određuje kao opskrbu na bilo koji način, neovisno o korištenom načinu prodaje, drvnj sировini ili proizvodima od drva na unutarnjem tržištu u svrhu distribucije ili upotrebe unutar komercijalne aktivnosti (bilo u zamjenu za novčanu isplatu ili besplatno). Navedeno označava bilo koji prvi uvoz drvene sirovine u EU te bilo koju prvu prodaju na EU tržištu. Navedeno se odnosi i na šumarske tvrtke koje se bave sječom drva iz šuma EU i prodaju ga unutar EU.

- EUTR zabranjuje poduzetnicima plasiranje nezakonite drvene sirovine na tržište EU.
- Poduzetnike će se smatrati odgovornima za kršenje EUTR-a.
- Poduzetnici moraju primjenjivati sustav dubinskog snimanja. Oni mogu razviti svoj vlastiti sustav ili koristiti sustav koji im nudi treća strana.

„Trgovci” su prodavači, ali i proizvođači (npr. pilane i tvornice papira) te trgovci na malo na unutarnjem tržištu EU koji se ne bave sječom niti uvozom drva izravno u EU već preprodaju proizvode od drva i predmete od drva.

TRGOVCI

EUTR ne postavlja nove zahtjeve trgovcima - oni su već uobičajeni u kontekstu normalnih poslovnih aktivnosti ili se temelje na postojećim pravilima.

- Trgovci moraju moći pružiti informacije o svojim izravnim dobavljačima i kupcima (predmetne informacije potrebne su samo do zadnje prodajne transakcije između društva i njegovog komercijalnog kupca: prodaja krajnjim korisnicima ne treba biti zabilježena)
- Trgovac može ovu informaciju pružiti jednostavno kroz račune o kupnji i prodaji ili drugu poslovnu dokumentaciju.
- Dokumente je potrebno čuvati najmanje pet godina i predati nadležnim tijelima na zahtjev. Navedeni zahtjev omogućava sljedivost drva i proizvoda od drva do poduzetnika koji je nadležan za poštivanje zakona u slučaju spora o podrijetlu drva.

EUTR - na koga se odnosi?

„Nadzorne organizacije” su industrija ili udruženja za trgovinu, tijela zadužena za certificiranje ili drugi pružatelji usluga unutar EU koji nude sustave koje pomažu društvima u poštivanju zahtjeva dubinskog snimanja za poduzetnike.

NADZORNE ORGANIZACIJE

EUTR uvodi novog igrača u drvni sektor: nadzorne organizacije. Ona trebaju proći postupak za priznavanje od strane Europske komisije te biti u skladu s raznim kriterijima: moraju biti pravna osoba, imati sjedište u EU te posjedovati potrebnu stručnost za pravilno izvršavanje svoje funkcije. Njihov je zadatak

- osigurati sustave dubinskog snimanja za poduzetnike i ažurirati ih
- nadzirati ispunjavaju li poduzetnici svoje obveze vezane uz dubinsko snimanje
- primijeniti odgovarajuće mjere u slučaju prekršaja

Poduzetnici ne moraju razviti vlastiti sustav dubinskog snimanja. Posebno mala i srednja poduzeća, koja bi mogla naići na poteškoće u uspostavi vlastitog sustava, smiju koristiti sustave razvijene od strane nadzornih tijela.

NADLEŽNA TIJELA

Svaka država mora imenovati jedno ili više nadležnih tijela odgovornih za pravilnu primjenu ove uredbe. Ona moraju poduzeti sve potrebne mjere kako bi osigurala učinkovitu primjenu uredbe. Prilikom primjene EUTR-a u nacionalnom zakonodavstvu, svaka država mora odrediti prikladne kazne za kršenje uredbe. Nadležna tijela:

- provjeravaju rad nadzornih organizacija, poduzetnika i trgovca
- održavaju pisane evidencije o revizijama i pregledima te određuju korektivne mjere
- surađuju s drugim nadležnim tijelima u EU i razmjenjuju informacije

Države članice EU-a odgovorne su za primjenu EUTR-a unutar svojih zakonodavstava.

Zakonodavstvo i opseg EUTR-a

EUROPSKA KOMISIJA

Europska komisija ima središnju nadzornu ulogu te zadržava važne funkcije. Komisija je odgovorna za jednaku provedbu EUTR-a od strane nadležnih tijela u svim državama članicama EU-a.

- Odgovorna je za odobravanje te povlačenje odobrenja nadzornim organizacijama. Trebala bi se konzultirati s nadležnim tijelima države ili država članica EU-a u kojima organizacija za nadzor djeluje ili želi djelovati.
- Potrebno je redovito ažurirati javne evidencije u kojima se objavljuju imena odobrenih nadzornih organizacija i nadležnih tijela.

EUTR bi trebao ojačati povjerenje potrošača u to da je drvo ekološki proizvod. Prilikom kupnje drva, potrošač dobiva obnovljiv materijal iz zakonitog izvora. Nadamo se da će navedeno promicati potražnju drva u usporedbi s drugim proizvodima.

EUTR daje priliku za podizanje svijesti o prednostima drva u usporedbi s drugim sirovim materijalima poput plastike: drvo je neograničeno dostupan, obnovljiv materijal; pogodno je za širok raspon primjena, ima povoljne odnose životnog ciklusa i jako dobre značajke materijala.

Europska komisija sastavila je EUTR i odredbe o njoj provedbi te osigurava njezinu učinkovitu provedbu

EUTR nabraja niz zakonodavnih područja koja su relevantna u zemljama podrijetla. Ne navodi pojedinačne zakone jer se oni razlikuju od države do države i mogu biti podložni izmjenama i dopunama.

ZAKONSKI POSJEČENA DRVNA SIROVINA

Drvena sirovina smatra se zakonski posječenom kada su u obzir uzeti sljedeći propisi države u kojoj se obavlja sječa:

- Pravo na sječu unutar zakonski oglašanih granica
- Plaćanje prava na sječu i drvenu sirovinu uključujući pristojbe vezane uz sječu drva
- Sječa drva, uključujući zakone vezane uz zaštitu okoliša i šume, uključujući upravljanje šumama i očuvanje bio raznolikosti, kada su isti izravno vezani uz sječu drva
- Zakonska prava trećih strana vezana uz upotrebu i zakup na koji utječe sječa drvene sirovine
- Trgovina i carina, u mjeri u kojoj su vezani uz šumarski sektor

„Nezakonito posječeno”, kako je određeno u EUTR-u, označava sječu koja je u suprotnosti sa zakonodavstvom zemlje u kojoj se vrši sječa. Nezakonito posječeno drvo ne može se plasirati na tržište EU.

ODGOVORNOSTI PODUZETNIKA

EUTR poduzetnicima nameće obvezu informiranja. Navedeno se posebno odnosi na:

- Poznavanje zakonodavstva koje se primjenjuje u zemlji podrijetla gdje se nabavljaju drvena sirovina ili proizvodi od drva za europsko tržište.

Poznavanje nacionalnih propisa za provedbu međunarodnih sporazuma u kojima je država sporazumna strana.

GRUPE PROIZVODA

Poduzetnik je također odgovoran provjeriti je li EUTR primjenjiv na njegove proizvode. Prilog I EUTR-a navodi popis drvene sirovine i proizvoda od drva s tarifnim brojevima (kako je klasificirano u Kombiniranoj nomenklaturi) na koje se primjenjuje predmetna uredba.

- Popis sadrži mnoge važne proizvode od drva.
- Na proizvode od drva koji nisu navedeni, EUTR nema utjecaja. Primjerice, sljedeći proizvodi nisu obuhvaćeni ovom uredbom: recikliranje i otpadni proizvodi, ambalaža, glazbeni instrumenti, reciklirani papir, tiskani papir, knjige, ratan, bambus i sjedalice (grupa proizvoda 9401).
- Napomena: ambalaža je obuhvaćena ovom uredbom ukoliko se uvozi kao sam proizvod ili temeljni element proizvoda (npr. bačve za vino). Samo ako se ambalaža koristi za potporu, zaštitu ili prijenos drugog proizvoda, na nju se ne odnosi predmetna uredba.

Zakonodavstvo i opseg EUTR-a

RAZINA KAZNI

Svaka država članica ima zakonsku obvezu odrediti kazne za kršenje ili neispunjavanje zahtjeva EUTR-a:

- Kazne moraju biti učinkovite, razmjerne i obeshrabrujuće.
- Novčane kazne moraju biti proporcionalne šteti učinjenoj okolišu, vrijednosti drvene sirovine ili proizvoda od drva koji su u pitanju te poreznim gubicima i ekonomskoj šteti nastalima zbog kršenja.
- Daljnje moguće kazne su zapljena drvene sirovine i proizvoda od drva te trenutno ukidanje dozvole za trgovinu.

Prekršaj je uvoziti drvenu sirovinu na tržište EU koja je, sukladno primjenjivom zakonodavstvu zemlje u kojoj se obavlja sječa, nezakonito posječena. Teret dokazivanja navedenog leži na odgovarajućim nacionalnim tijelima, koja moraju pružiti dokaze da određeni proizvod od drva dolazi iz nezakonitog izvora. Stoga EUTR zahtjeva od poduzetnika primjenu „*sustava dubinskog snimanja*“ koji pokriva niz mjera koje učinkovito smanjuju rizik.

Zahtjevi EUTR-a za poduzetnike

Od poduzetnika se zahtijeva uspostava dubinskog snimanja te njegova primjena kroz prikladne operativne mjere. Europska komisija opisuje dubinsko snimanje kao okvir za procedure i mjere - navedeno označava sustav Od poduzetnika koji sadrži određene metode koje su logične, mogu se dokazati i ponoviti. Navedeno se može postići putem kontrola poslovnih procesa, određenih pravila te ograničenja sustava. Dijelove sustava treba pismeno zabilježiti kako bi bili razumljivi i kako bi ih se moglo provjeriti.

Jedan od načina za primjenu sustava dubinskog snimanja je putem izrade priručnika, što je uobičajeno u sustavima upravljanja kvalitetom ili zaštitom okoliša. Primjerice, standard ISO 9001 propisuje priručnik kao osnovni element upravljanja kvalitetom. Taj priručnik trebao bi sadržavati opći stav prema upravljanju kvalitetom i sve potrebne dokumente i operativne procese. Priručnik bi također trebao biti napisan jednostavnim i razumljivim jezikom jer su njegova ciljna skupina zaposlenici, dobavljači i kupci društva. Priručnik bi trebao uključivati sljedeća područja:

SADRŽAJ I OPSEG

- Sadržaj i cilj priručnika
- Popis dokumentacije: dokumenti, proceduralne upute, obrasci
- Opis na koje dijelove društva, opskrbnog lanca, proizvode ili vrste drvene sirovine se odnosi sustav, te pojašnjenje situacija u kojima društvo djeluje kao poduzetnik ili kao trgovac.

ODGOVORNOSTI I OVLAŠTENJA

- Izjavu o obvezi, u kojoj poduzetnik preuzima obvezu nabave proizvoda i usluga, čime se osigurava da svi regulirani proizvodi dolaze iz zakonitih izvora (obveza bi trebala biti potvrđena od strane uprave objavljena).
- Određivanje položaja ili osoba koje snose odgovornost: Tko je općenito odgovoran za sukladnost sa svim zahtjevima? Tko ima snosi pojedinačne odgovornosti - npr. za obuku osoblja, razvoj vještina, ažuriranje dokumenata, proceduralne upute?
- Opis odgovornosti za sve dijelove sustava dubinskog snimanja (pripadajući položaji ili osobe moraju imati dovoljan autoritet i stručnost).

Zahtjevi EUTR-a za poduzetnike

DOKUMENTACIJA

- Detaljan opis procesa, postupaka i pristupa koji će se primjenjivati, uključujući postupke za ažuriranje politika društva zbog mogućih promjena zakonodavnog okruženja ili općih uvjeta (npr. prevladavajućih uvjeta u smislu praksa u zemljama u kojima se obavlja sječa te dostupnosti izvora informacija), postupke redovite (npr. godišnje) kontrole funkcionalnosti i pravilne primjene sustava dubinskog snimanja unutar društva; ažuriranja sustava
- Protokol za imenovanje svih dokumenata neophodan za izvršenje procesa; pregled postupaka
- Imenovanje i formati svih evidencija (npr. elektronski ili papirnati format), mjesto i način čuvanja te sigurnosne kopije podataka
- Pisana potvrda o petogodišnjem razdoblju čuvanja.

SUSTAV DUBINSKOG SNIMANJA U TRI FAZE

Sustav dubinskog snimanja kojeg poduzetnik mora primjenjivati propisan je zakonom kao sustav u tri faze, u kojem različite faze ovise jedna o drugoj:

- Faza I: Pristup informacijama
- Faza II: Procjena rizika
- Faza III: Smanjenje rizika

Cilj sustava u tri faze je osigurati dosljedne rezultate u smislu željenog ishoda: kako bi se smanjio rizik do razine kada ga se može smatrati „zanemarivim”.

Faza I: Pristup

Pristup informacijama o podrijetlu drvene sirovine, opskrbnom lancu i vrstama drva zahtjevi su od velike važnosti. Oni postavljaju osnovu za daljnje radnje:

- Dobavljači (ime i adresa)
- Komercijalni korisnici (ime i adresa) koje se opskrbljuje drvnom sirovinom i proizvodima od drva.
- Dokumenti ili druge informacije koje ukazuju na sukladnost s primjenjivim zakonodavstvom u zemlji u kojoj se vrši sječa.
- Informacije o proizvodu, posebice:
 - Vrsta proizvoda
 - Trgovački naziv
 - Opis proizvoda
 - Vrsta drvene sirovine/znanstveni naziv, ukoliko uobičajeni naziv vrste nije nedvosmisleno jasan
 - Količina (izražena u volumenu, težini ili broju jedinica)
 - Zemlja sječe, uz nacionalnu podregiju u kojoj je drvo posječeno te koncesija ukoliko se rizik od nezakonite sječe razlikuje među regijama ili koncesijama u državi.

VRSTE DRVNE SIROVINE

Sama vrsta drva može ukazati na zemlju ili regiju podrijetla, ali ne može biti apsolutno jamstvo izvora, jer su neke vrste drva raspoređene po širokim područjima ili se uzgajaju u kulturama u drugim državama. Određivanje vrste može biti problematično za složene proizvode izrađene od raznih vrsta. Poduzetnik mora prikupiti informacije o svim materijalima sadržanim u složenim proizvodima od drva, uključujući mjesto sječe i zakonitost različitih komponenti.

- Ukoliko nema vjerodostojnih informacija o vrsti, poduzetnik može zatražiti testiranje i identifikaciju drva od strane specijaliziranih tijela.
- Znanstveni ili botanički naziv također je potrebno odrediti ukoliko isto uobičajeno ime pokriva različite vrste.

PODRIJETLO

- Podrijetlo drva do šumskog izvora treba biti dokazano jedino u slučaju kada postane jasno da je to jedini pouzdani način za određivanje rizika u odnosu na nezakonitu sječu. Ukoliko drvena sirovina potiče iz zemlje u kojoj je rizik od nezakonite sječe zanemariv, nisu potrebne nikakve dodatne informacije. Međutim, navedenu procjenu moraju podržavati jasne, objektivne i ažurirane informacije o stanju u toj zemlji. U ovom slučaju, zahtjev za dubinskim snimanjem ispunjen je provedbom faze I (pristup informacijama).

LANAC OPSKRBE

Progresivna globalizacija otežava prikupljanje dokaza koji dokazuju zakonitost proizvoda od drva s kompliciranim lancem opskrbe, s obzirom da se kretanja drvene sirovine između država često mijenjaju. To se događa kad se pretjeranom sječom iscrpe tradicionalne zalihe ili kad jeftiniji izvori postanu dostupni, kad se u zemljama s niskim plaćama otvore nove proizvodne lokacije i proizvodne industrije te kad na snagu stupe novi zakoni ili trgovinska ograničenja, kao i promjene u trendovima potražnje i proizvodnog procesa.^{9) 10)}

Nepotpune informacije ili informacije koje nisu dovoljno uvjerljive za grubu analizu rizika čine komunikaciju s dobavljačem nužnom kako bi se prikupile informacije koje nedostaju ili dodatne informacije. Bliska suradnja s dobavljačima preporuča se u svim fazama provedbe dubinskog snimanja jer može pomoći procesu. Osim toga, poduzetnici mogu pripremiti paket informacija za svoje dobavljače. Korisno je da paket informacija za dobavljače sadrži:

- Informativnu napomenu o primjeni EUTR-a, uključujući i zahtjev za suradnjom
- Opis posljedica po dobavljača u slučaju neusklađenosti ili novih uvjeta opskrbe i smjernica
- Obrazac s tablicom koja sadrži informacije o proizvodu kojeg popunjava dobavljač
- Grafički prikaz lanca opskrbe za svaki proizvod sa zahtjevom za ispunjavanje
- Deklaraciju za potpis te potvrdu dobavljača da je poštovao primjenjivo zakonodavstvo u svojoj državi te da će drvena sirovina iz nepoznatog ili nezakonitog izvora biti isključena iz njegovog opskrbnog lanca
- Pisanu suglasnost za potpis te potvrdu dobavljača da dopušta pristup svojim objektima poduzetniku ili trećoj strani ovlaštenoj od strane poduzetnika, u svrhu provođenja revizije.

Cilj je dugoročan i stabilan odnos sa svakim dobavljačem kojeg obilježava povjerenje, pouzdanost i transparentnost.

Proces procjene rizika određuje je li zanemariv rizik od uvoza nezakonite drvene sirovine. Sve dostupne informacije o proizvodu metodično se ocjenjuju i procjenjuje se rizik. Grafikon na sljedećoj stranici može pomoći prilikom ocjenjivanja.

RIZICI

Rizici su među ostalim:

- Prijestupi u upravljanju šumama
- Prijestupi u operacijama sječe
- Miješanje zakonite i nezakonite drvene sirovine duž lanca opskrbe.

DOKUMENTI ZA PROCJENU RIZIKA

Postoje različiti regulativni režimi u različitim državama, ali svi ne zahtijevaju izdavanje posebne dokumentacije. Zato bi poduzetnik trebao zatražiti sljedeće vrste dokumenata i zapisa koji ukazuju na sukladnost s primjenjivim zakonodavstvom

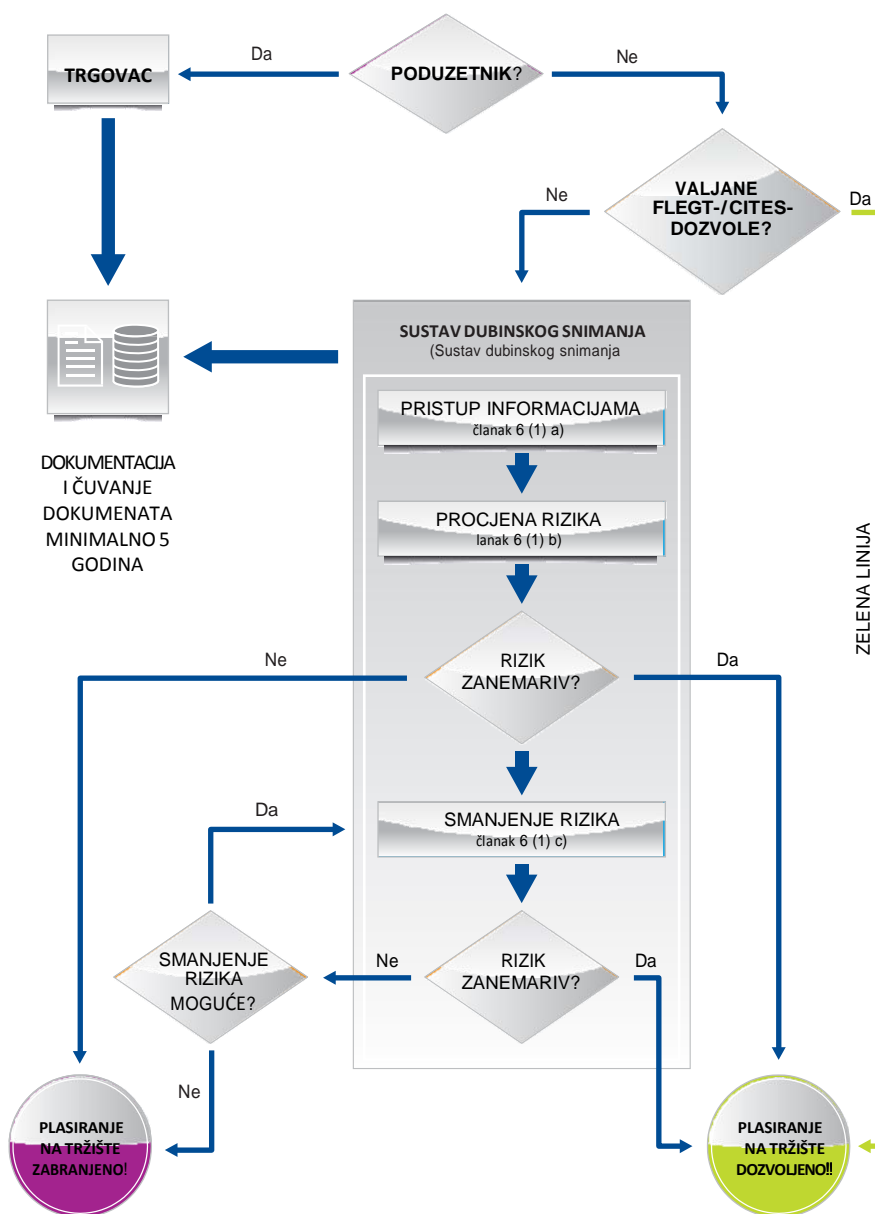
- Službene dokumente izdane od strane državnih tijela
- Dokumente koje dokazuju ugovorne obveze, npr. pisane ugovore
- Dokumente koji pokazuju politike društva
- Kodekse ponašanja; certifikate dobivene u programima odobrenim od treće strane, i drugo.

Donošenje odluka od strane poduzetnika mora biti zabilježeno na način koji jasno ukazuje na to koji su zapisi (dokumenti, certifikati, izvještaji, itd.) doveli do odluke da se određena pošiljka može ocijeniti kao zanemariv rizik.

- Ukoliko za drvenu sirovinu postoji valjano CITES dopuštenje ili FLEGT dozvola, ista se može smatrati nerizičnom jer se smatra da su kontrole provjere zakonitosti provedene u zemlji podrijetla ili u zemlji izvoznici. „CITES“ je Konvencija o međunarodnoj trgovini ugroženim vrstama divljih životinja i biljaka „*Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora*“ koja regulira trgovinu ugroženim životinjskim i biljnim vrstama kroz sustav dozvola. FLEGT dozvole mogu biti izdane od strane države koja vrši opskrbu drvom čim se ustanovi primjena procedura njezinog Dragovoljnog partnerskog ugovora te se potvrdi da je FLEGT sustav licenciranja u funkciji. Informacije o zemljama koje izdaju FLEGT dozvole nalaze se u EU FLEGT Jedinici koju vodi Europski šumarski institut.¹⁶⁾
- Ne postoji središnja baza podataka s procjenama rizika za različite države koje proizvode drvenu sirovinu. Navedeno čini složenom identifikaciju vjerodostojnih izvora informacija. Neki izvori informacija o različitim zemljama mogu se naći na kraju ove brošure.
- Ako se različiti zakoni ili propisi u državi podrijetla primjenjuju na različite pod regije ili ako postoje znatne regionalne razlike u nezakonitoj sječi unutar zemlje, potrebno je osigurati informacije o pod regiji ili čak koncesiju za sječu za mjesto podrijetla drvene sirovine ili proizvoda od drva.
- I međunarodni crveni popis ugroženih vrsta koju vodi IUCN (Međunarodna unija za zaštitu prirode) i CITES-ov popis vrsta pružaju informacije o razini rizika povezanog s određenim vrstama drveća.

Zanemarivi rizik treba smatrati primjenjivim na proizvod kada, nakon pune procjene specifičnih informacija vezanih uz proizvod i općenite procjene, ne postoji sumnja da drvena sirovina možda dolazi iz nezakonitog izvora.

- Indeks percepcije korupcije „Corruption Perceptions Index – CPI“ kojeg na godišnjoj bazi objavljuje Transparency International pruža detaljnu sliku percepcije korupcije u svim zemljama. Vijeće za nadzor šuma u svojoj direktivi
- FSC-DIR-40-005 navodi da se za zemlje s indeksom percepcije korupcije nižim od 50 ne može smatrati da imaju nizak rizik vezan uz prevladavanje nezakonito posjećene drvene sirovine.
- Poduzetnici također moraju biti svjesni rasprostranjenosti oružanih sukoba i prilagoditi svoju politiku nabave u skladu s time.20)
- Poduzetnici moraju istražiti jesu li zemlji podrijetla drvene sirovine u koju žele plasirati na tržište EU nametnute sankcije ili embarga UN-a
- Za opetovane isporuke, u kojima je proizvod, vrsta drva, podrijetlo te dobavljač uvijek isti, procjena rizika treba se provoditi samo na godišnjoj razini

Faza III: Smanjenje rizika

Sustavi certificiranja za održivo upravljanje šumama (npr. FSC ili PEFC) mogu imati važnu ulogu u određivanju zanemarivog rizika kod drvne sirovine. Oni su također i važni mehanizmi u procesu smanjenja rizika jer zahtijevaju dokaze o usklađenosti s primjenjivim zakonodavstvom od strane šumarskih tvrtki. COC certifikat <Lanac odgovornosti - Chain of Custody> osigurava sljedivost certificirane drvne sirovine ili proizvoda od drva kroz različita društva za proizvodnju i trgovinu.

Za svaki proizvod ili svaki lanac opskrbe kod kojeg je identificiran rizik koji nije zanemariv treba provesti dodatne mjere koje smanjuju rizik na zanemarivu razinu. Proizvode se smije naručiti samo kad je rizik klasificiran kao zanemariv. Najbolji pristup za smanjenje rizika ovisi o vrsti proizvoda, složenosti lanca opskrbe i podrijetlu drvne sirovine. Važno je dokumentirati sve aktivnosti vezane uz smanjenje rizika.

Podaci koji nedostaju ili su nepotpuni sami po sebi predstavljaju rizik kojeg je potrebno svesti na najmanju razinu. Dobavljači mogu odbiti ili ne biti u mogućnosti pružiti potrebne informacije o svojim poddobljateljima i izvorima jer navedeno može biti nepoznato ili tržišno povjerljivo. U tom slučaju, može biti potrebno da neovisna treća strana potvrdi zakonitost duž lanca opskrbe.

U tim slučajevima kad aktivan rad na smanjenju rizika s izvorima ili dobavljačima nije izvediv ili moguć, proizvod ne bi trebao biti nabavljen iz tog izvora ili bi dobavljač trebao biti zamijenjen drugim dobavljačem koji može dostaviti proizvode s dokazom o zanemarivom riziku.

MJERE ZA SMANJENJE RIZIKA

Sjedeće aktivnosti smatraju se smanjenjem rizika:

- Traženje dodatnih informacija
- Provedba kontrola i revizija dobavljača u lancu opskrbe i na terenu
- Kupovina proizvoda koji su certificirani ili imaju provjerenu zakonitost
- Korištenje kontrola treće strane u svrhu provjere upravljanja šumama i poštivanja zakona i zakonodavstva u lancu opskrbe za određenu pošiljku drvne sirovine.

SUSTAVI CERTIFICIRANJA

- Prilikom kupovine drvne sirovine iz certificiranih izvora, poduzetnici i trgovci trebali bi provjeriti dokumente kako bi osigurali da su ispunjeni COC zahtjevi, kao i valjanost i raspon certifikata za tip proizvoda i vrstu drvne sirovine u pitanju. Provjera može biti provedena putem online baze podataka, npr. FSC ili PEFC.
- Certificirane proizvode od drva ne može se automatski klasificirati u kategoriju zanemarivog rizika. Poduzetnici trebaju provjeriti jesu li sustavi certificiranja koje koriste u skladu s kriterijima uredbe i pomažu li učinkovito u smanjenju rizika.
- Kriteriji kojima sustavi certificiranja moraju ispuniti prema zahtjevima EUTR-a mogu se naći u EUTR Provedbenoj uredbi (članak 4).

Uz međunarodno priznate sustave certificiranja za održivo upravljanje šumama, postoje i dobrovoljni sustavi za provjeru zakonitosti. U većini slučajeva oni su izrađeni od strane tijela zaduženih za certificiranje koji njima i upravljaju. Kriteriji koje ti sustavi koriste jako se razlikuju i nisu svi u skladu sa zahtjevima EUTR-a.

DODATNI MEHANIZMI

Neki dodatni mehanizmi, koji nisu prepoznati kao standard za održivo upravljanje šumama, mogu imati ulogu u postizanju zanemarivog rizika.^{25) 26)} Navedeno mogu postići uspostavljanjem razine transparentnosti izvora i lanca opskrbe za određeni proizvod. Važni su u provedbi dubinskog snimanja, ali ne pružaju izravno osiguranje zakonitosti drvene sirovine i proizvoda od drva. Razne neprofitne organizacije podržavaju proizvođače drvnih sirovina u zemljama izvoznicama u njihovim nastojanjima da postanu certificirani. Iako te inicijative nisu programi za provjeru zakonitosti, društva koja u njima sudjeluju moraju dokazati da imaju pravo na sječu. Navedene inicijative često koriste i programe provjere zakonitosti koji su osigurani od neovisnih trećih strana. Poduzetnici koji nabavljaju drvenu sirovinu od društava koja surađuju s takvim inicijativama moraju prikupiti dodatne dokaze o usklađenosti sa svim zahtjevima EUTR-a koji nisu obuhvaćeni ovim programima. Primjeri uključuju:

- WWF's Global Forest & Trade Network (GFTN) Sound Forest Management „Globalna mreža za šumarstvo i trgovinu - Pravilno upravljanje šumama Svjetskog fonda za prirodu“
- Rainforest Alliance's, Smartstep - Stepwise Approach toward FSC Forest Management Certification „Certifikat Udruženja za zaštitu prašuma„
- The Forest Trust's (TFT) Programme „Program Zaklade za zaštitu tropskih šuma“

Gdje uvoznici mogu pronaći dodatne informacije?

Europska komisija objavila je popis predloženih ovlaštenih tijela u različitim europskim državama članicama³⁰⁾. Ovlaštena tijela zadužena su za kontrolu poduzetnika i nadzornih organizacija u svojim državama ili pod njihovo nadležnošću te ih se može kontaktirati u vezi pitanja i informacija. Na koje poduzetnike će se primijeniti provjere provedbe određuje se kroz pristup temeljen na riziku.

Tijekom revizije vrši se inspekcija funkcioniranja sustava dubinskog snimanja, uključujući procedure za procjenu i smanjenje rizika. Nadležna tijela pregledavaju dokumente i evidencije kako bi odredili dokazuju li oni pravilno funkcioniranje sustava dubinskog snimanja. Nadalje, oni uzimaju uzorke i provode inspekcije na licu mjesta.

SUSTAVI ODOBRENI OD STRANE DRŽAVE

Poduzetnici mogu koristiti sustave dubinskog snimanja osigurane od strane odobrenih nadzornih organizacija. Nadzorne organizacije imaju važnu ulogu u provjeri usklađenosti s EUTR-om i time smanjuju administrativni teret predmetnih društava. Sama nadzorna tijela redovito se provjeravaju od strane nadležnih tijela te riskiraju povlačenje svojih odobrenja ukoliko ne ispune svoje obveze propisane EUTR-om.

Nadzorne organizacije su pružatelji usluga. Prilikom korištenja sustava dubinskog snimanja nadzornih organizacija poduzetnicima su osigurani relevantni obrasci te redovito ažurirane informacije. Međutim, treba napomenuti da zakonska odgovornost za primjenu dubinskog snimanja u vlastitim društvima i sve vezane zakonske obveze su odgovornost poduzetnika. U slučaju podnošenja tužbe protiv poduzetnika, činjenica da on koristi sustav odobren od strane države vjerojatno će se smatrati razumnom obranom. Imena odobrenih nadzornih tijela moguće je pronaći na internetskoj stranici Opće uprave za okoliš Europske komisije.³¹⁾

Alternativni sustavi za ispunjavanje zahtjeva dubinskog snimanja

U suradnji s pružateljem IT usluga društvom Global Traceability Solutions, DIY „*Do It Yourself - Uradi sam*“ sektor razvijen je digitalni sustav dubinskog snimanja za prikupljanje informacija i smanjivanje rizika. Putem internetske platforme proizvodi se prate do dobavljača duž lanca dostave. Ova platforma funkcionira na isti način kao i takozvane „društvene mreže“. Poduzetnik registrira svaki od svojih proizvoda od drva i kontaktira svog dobavljača putem sustava. Dobavljači se registriraju na internetskoj platformi i postavljaju na nju sve potrebne informacije o odgovarajućim proizvodima i njihovom podrijetlu.

Ako su dobavljači nabavili proizvod od poddoblavljača, iste također kontaktiraju putem sustava i od njih traže da se registriraju i postave sve potrebne informacije i dokaze. Svi podaci o lancu opskrbe ostaju tajni jer poduzetnik može vidjeti samo informacije koje zahtjeva EUTR. Ovisno o cjelovitosti informacija, mjestu podrijetla, tipu i vrsti proizvoda, faktori rizika spremaju se u sustav. Samo ako sustav da „zeleno svjetlo“ za proizvod, isti može biti naručen. Veliki broj korisnika čini ovaj sustav isplativim. Međutim, poduzetnik je i dalje odgovoran za ispunjavanje zahtjeva za dubinskim snimanjem i mora provjeriti vjerodostojnost dokumenata i po potrebi poduzeti aktivnosti kako bi se smanjio rizik.

Slična sistemska rješenja nude organizacije kao što su Zaklada za zaštitu tropskih šuma „*The Forest Trust – TFT*“ i društvo Track Record

INDUSTRIJSKA I STRUKOVNA UDRUŽENJA I NEPROFITNE ORGANIZACIJE

Neke organizacije unutar šumarske i drvne industrije svojim članovima i zainteresiranim stranama nude potporu uspostavljanjem vlastitih sustava dubinskog snimanja. One razvijaju smjernice i obrasce, organiziraju obuke i radionice na ovu temu ili čak djeluju kao nadzorne organizacije. Primjeri su:

- European Timber Trade Federation (ETTF) <*Europska federacija trgovaca drvom*
- Association of German Timber Traders (GD Holz) <*Njemačka udruga trgovaca drvom GD Holz*
- UK Timber Trade Federation (TTF) „*Udruga trgovaca drvom Ujedinjenog Kraljevstva*“
Italian Timber Trade Federation (Conlegno) „*Udruga trgovaca drvom Italije*“
- Danish non-profit organisation NEPCon „*Danska neprofitna organizacija*“
- International Technical Tropical Timber Association (ATIBT) „*Međunarodna udruga za tropsko drvo za tehničke svrhe*“
- The Forest Trust, Tropical Timber Action Plan <*Zaklada za zaštitu tropskih šuma, Akcijski plan za tropsko drvo*¹

Izvori informacija za osnovna pitanja o EUTR-u

- Hrvatska internetska stranica Ministarstva poljoprivrede Drvna industrija Provedba Uredbe (EU) br. 995/2010 Europskog parlamenta i Vijeća: <http://htm>
- Pravni tekst Uredbe EU o drvu: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/L PDF>

Informacije o upravljanju šumama u različitim državama

PORTALI I BAZE PODATAKA

- Globalni registar šuma „*Global Forest Registry*“ Udruženja za zaštitu prašuma i Nepcon: <http://www.globalforestregis-try.org> - informacije o rizicima kupnje spornog drva; Procjena rizika za oko 150 zemalja; Kriteriji ocjenjivanja za Kontrolirane drvene standarde Vijeća za upravljanje šumama <*Forest Stewardship Council - FSC*>
- Portal o nezakonitim sječama instituta Chatham House: <http://www.illegal-logging.info/> - Informacije o najvažnijim pitanjima u raspravi o nezakonitoj sječi i trgovini nezakonitom drvnom sirovinom; novosti i dokumenti; detalji o relevantnim kretanjima; poveznice na druge relevantne internetske stranice
- Alat za određivanje rizika (Risk Tool) Saveza za legalnost šuma „*Forest Legality Alliance*“: „<http://risk.forestlegality.org/>“ - izrađen od strane Svjetskog instituta za resurse „*World Resources Institute – WRI*“, Američke agencije za međunarodni razvoj „*USAID*“ i Agencije za istraživanje okoliša „*Environmental Investigation Agency –EIA*“.
- Informacije o mnogim vrstama drva i devet zemalja država proizvođača; poveznice na dodatne informacije, kontakt podaci i izvještaji
- Globalni nadzor šuma „*Global Forest Watch*“: <http://www.globalforestwatch.org> - neprestano ažurirana baza podataka s informacijama o šumama koja se puni zapažanjima s terena, satelitskim podacima, Otvorenim podacima i nabavom iz mnoštva (eng. crowd sourcing). Ovom bazom podataka upravlja Svjetski institut za resurse usuradnji s drugim organizacijama.
- Baza podataka EU: : <http://Duediligencetimber.eu> - velika baza podataka s podacima o trgovini drvnom sirovinom, uvozu i izvozu drva u različitim državama (uglavnom u obliku grafova)
- Global Timber: <http://www.globaltimber.org.uk/info.htm> - Informacije i statistike globalne trgovine proizvodima od drva (trgovinski tijekovi), posebno iz Afrike i istočne Azije
- ELDIS Profili regija i država (Regional and Country Profiles): www.eldis.org/country.index.htm - information service of a global network of organisations, offering free access to varied and up-to-date information. Research summaries and policy documents with links to the full texts of the documents.

NEVLADINE ORGANIZACIJE

- Svjetski fond za prirodu „WWF“: Vodič kroz zakonsku i odgovornu nabavu Globalne mreže za šumarstvo i trgovinu „GFTN“: <http://sourcing.gftn.panda.org/> - Poglavlje 8.3. pruža informacije o devet različitim država u kojima postoji visok rizik od nezakonite sječe: <http://sourcing.gftn.panda.org/index.php?id=86>; Procjena rizika za druge zemlje: <http://sourcing.gftn.panda.org/index.php?id=82#Common%20Legality%20Framework>; Publikacija “Framework for Assessing Legality of Forestry Operations, Timber Processing and Trade “ <Okvir za procjenu zakonitosti šumarskih aktivnosti, prerade i trgovine drvnom sirovinom> pruža informacije o standardima za procjenu zakonitosti: <http://gftn.panda.org/?202483/Framework-for-Assessing-Legality-of-Forestry-Operations-Timber-Processing-and-Trade>
- Agencija za istraživanje okoliša (Environmental Investigation Agency): www.eia-international.org <<http://www.eia-international.org>> - informacije i izvještaji tajnih i terenskih studija.
- Udruga Globalni svjedok <Global Witness>: www.globalwitness.org <<http://www.globalwitness.org>> - ova međunarodna nevladina organizacija ima za cilj razbiti povezanost iskorištavanja sirovog materijala, konflikta, siromaštva, korupcije i nepoštivanja ljudskih prava. Ova internetska stranica sadrži mnoge izvještaje i činjenice o zemljama koje izvoze šumarke proizvode u EU.
- TRAFFIC: <http://www.traffic.org/timber-trade/> - međunarodna promatračka organizacija koja nadzire trgovinu ugroženim životinjskim i biljnim vrstama iz divljine. Ova internetska stranica sadrži preglede politika i zakona povezanih s temama poput nadzora trgovine nezakonitom drvnom sirovinom, trgovinom životinjama ulovljenim u tropskim šumama, izgradnje kapaciteta te obuka.

JAVNA TIJELA

- Interpol: <http://www.interpol.int/Crime-areas/Environmental-crime/Projects/Project-LEAF> - najveća svjetska međunarodna policijska organizacija s 190 država članica, odgovorna je za projekt nazvan LEAF koji za cilj ima borbu protiv nezakonite sječe i organiziranog kriminala. Izvješće „Green Carbon Black Trade“ na: http://www.unep.org/publications/contents/pub_details_search.asp?ID=6276.
- Svjetska banka: Svjetski pokazatelji upravljanja: <http://info.worldbank.org/governance/wgi/index.aspx#> - Svjetska banka promiče razvoj manje razvijenih zemalja kroz financijsku pomoć, savjete, tehničku pomoć i time doprinosi ostvarivanju međunarodnih razvojnih ciljeva. Organizacija UN objavila je pokazatelje dobrog upravljanja (Svjetski pokazatelji upravljanja - Worldwide Governance Indicators) za 215 zemalja između 1996. i 2012. godine.
- WRI: <<http://www.wri.org/publication/sustainable-procurement-wood-and-paper-based-products-version-3>> - Svjetski institut za resurse (WRI) globalna je organizacija za istraživanje. Njen rad bazira se na kritična pitanja po pitanju okoliša i razvoja. WRI publikacija “Sustainable

procurement of wood and paper products” *Održiva nabava drva i papirnatih proizvoda*> (Verzija 3) služi kao vodič kroz 10 najbitnijih pitanja vezanih uz održivu nabavu drva i proizvoda koji se temelje na papiru.

- FAO: Stanje svjetskih šuma: <http://www.fao.org/docrep/016/i3010e/i3010e00.htm> - Organizacija za prehranu i poljoprivredu <Food and Agriculture Organisation - FAO> specijalizirana je agencija Ujedinjenih naroda sa sjedištem u Rimu. Svake dvije godine FAO objavljuje svjetsko izvješće o stanju šuma.
- EU FLEGT Jedinica: EU FLEGT Jedinica podupire Europsku uniju, njene države članice i partnerske države u provedbi Akcijskog plana EU FLEGT. Internetska stranica sadrži informacije o Dragovoljnim partnerskim ugovorima, procesima, publikacijama i novostima: <http://www.euflegt.efi.int/home/>